

Прес бюлетин

на Центъра на ЕС по наркотиците в Лисабон

ЕВРОПЕЙСКИ ДОКЛАД ЗА НАРКОТИЦИТЕ 2021 Г.: АКЦЕНТИ

Европейският пазар на наркотици се оказва устойчив на смущенията, причинени от COVID-19

(09.6.2021 г., ЛИСАБОН — **ЕМБАРГО 11,00 ч. ЦЕВ/10,00 ч. в Лисабон**) Днес **агенцията на ЕС за наркотиците (EMCDDA)** публикува своя **Европейски доклад за наркотиците за 2021 г.: Тенденции и развитие**, най-новият годишен преглед на ситуацията с наркотиците в Европа (1). Въз основа на данни от 29 държави (държавите от ЕС-27, Турция и Норвегия) докладът предлага нови данни за последиците за здравето и сигурността от комплексен и развиващ се проблем с наркотиците и от пазара на наркотици, устойчив на смущенията, причинени от **COVID-19**.

В доклада се предупреждава за рисковете за общественото здраве, произтичащи от достъпността и употребата на по-широка гама вещества, често с голяма сила на действие или чистота. В него се описва и начинът, по който организираните престъпни групи са засилили незаконното производство на наркотици в Европа, за да избегнат мерките за борба с трафика им, създавайки рискове за околната среда, здравето и сигурността. Въз основа на последното проучване за бърза оценка на **EMCDDA** в доклада се разглеждат настоящите последици от пандемията от **COVID-19** върху пазарите на наркотици, употребата и услугите (2).

Европейският комисар по вътрешните работи Илва Йохансон заявява: „Наркотиците са постоянна и актуална заплаха, която засяга живота на милиони хора. Европейският доклад за наркотиците за 2021 г. предоставя най-новите данни по този жизненоважен въпрос, който уронва тъканта на нашето общество, подклажда насилието и създава риск за здравето и сигурността на нашите граждани. Особено съм разтревожен от високата чистота и сила на веществата, които се намират по улиците и в интернет, както и от 46-те нови наркотични вещества, открити само в ЕС през 2020 г. С новите стратегии на ЕС относно сигурността и наркотиците, нашите държави членки ще разполагат със солидни инструменти за справяне с тази извънредна ситуация чрез балансиран подход за справяне както с търсенето, така и с предлагането на наркотици, подкрепян от EMCDDA.“

Директорът на EMCDDA Алексис Гусдил добавя: „В Европейския доклад за наркотиците 2021 г. се посочва до каква степен ситуацията с наркотиците се е променила през последните 25 години, като наркотиците сега са широко разпространен проблем, който засяга всички основни области на политиката. Свидетели сме на динамичен и адаптивен пазар на наркотици, устойчив на ограниченията, свързани с COVID-19. Наблюдават се и модели на употреба на наркотици, които стават все по-комплексни, тъй като потребителите са изложени на по-широк спектър от вещества с голяма сила на действие, естествени и синтетични. Спешно трябва да признаем, че съществува не само по-голямо разнообразие от хора, които в момента лично са изправени пред проблеми, свързани с наркотиците, но и че тези проблеми оказват въздействие върху нашите общности по много различни начини. Ето защо смятам, че е от решаващо значение във всички области на социалната, здравната и осигурителната политика да се разработят основани на доказателства и интегрирани отговори, предвидени в новата Стратегия на ЕС за наркотиците“.

COVID-19: какво въздействие оказва върху предлагането и употребата на наркотици?

Устойчив и стимулиран от цифровите технологии пазар на наркотици — В представения днес доклад са представени констатациите от последното „Trendspotter“ проучване на EMCDDA, което илюстрира начините, по които пазарът на наркотици продължава да се адаптира към смущенията, причинени от COVID-19, като трафикантите на наркотици се адаптират към ограниченията на пътуванията и затварянето на граници. На пазарите на едро това се отразява в някои промени в маршрутите и методите на трафик, като се разчита повече на контрабандата чрез интермодални контейнери и търговски вериги за доставки и по-малко на използването на човешки куриери. Отглеждането на канабис и производството на синтетични наркотици в ЕС изглеждат стабилни на равнището отпреди пандемията, като не е отчетен спад в броя на разкритите обекти за производство. Въпреки че пазарите на наркотици на дребно на улично ниво бяха нарушени по време на първите ограничителни мерки и беше докладвано за известен локален недостиг, продавачите на наркотици и купувачите се приспособиха, като увеличиха използването на криптирани услуги за съобщения, приложения за социални медии, онлайн източници и услуги за доставка по пощата и по домовете. Това насочва вниманието към въпроса дали дългосрочното въздействие на пандемията би могло да бъде по-нататъшната дигитализация на пазарите на наркотици.

От нощен живот към живот у дома — Данните показват, че през първите месеци на ограниченията има по-малък интерес от страна на потребителите към вещества, които обикновено се свързват с развлечения (напр. MDMA), тъй като хората остават въщи. Анализът на пробите от отпадъчни води (които са на разположение в някои европейски градове) обаче показва, че през лятото на 2020 г. нивата на употреба на повечето наркотици се върнаха на тези отпреди ограниченията на движението, пътуванията и социалните събирания. Сред обезпокоителните процеси, свързани с пандемията, са признаци на възможно нарастване на достъпността и употребата на крек в някои държави.

Бензодиазепините в центъра на вниманието — пораждат се специфични опасения във връзка със злоупотребата с бензодиазепини, които или се отклоняват от терапевтична употреба, или не са лицензирани за медицинска употреба в Европа. Нарастване на употребата на тези наркотици се наблюдава сред високорисково употребяващите наркотици, лишени от свобода и някои групи употребяващи наркотици за развлечение, което вероятно отразява високата достъпност и ниската цена на тези вещества, както и свързаните с пандемията проблеми с психичното здраве. Публикувано заедно с представения днес доклад е проучване на EMCDDA относно рисковете от неконтролирано разпространение на нови бензодиазепини на пазара на нови психоактивни вещества, които се свързват с отравяния и смъртни случаи ⁽³⁾.

Европейски доклад за наркотиците 2021 г.: основни констатации

Употребата на канабис остава стабилна при високи нива, но повишеното съдържание на ТНС поражда загриженост за здравето — наблюдава се нарастване на съдържанието на ТНС в канабиса — смола (средна стойност на диапазона: 20%–28%). Предупреждения за опасност за здравето, свързани с употреба на канабис със силнодействащи синтетични канабиноиди.

Рекорден брой конфискации на кокаин, тревожен сигнал за потенциални вреди за здравето — през 2019 г. са конфискувани 213 т (спрямо 177 т през 2018 г.). Чистотата на кокаина е нараснала, като все повече хора постъпват за лечение за първи път във връзка с употреба на кокаин. Предварителните данни за конфискациите през 2020 г. показват, че достъпността не е намаляла по време на пандемията.

Стабилното търсене на амфетамин прави местното производство близо до потребителите рентабилно — наред с разбиването на производствените съоръжения през 2019 г. в ЕС са конфискувани и химикали, използвани за производството на амфетамин, включително 14 500 литра ВМК и 31 тона МАРА (спрямо 7 тона през 2018 г.).

Производството и трафикът на метамфетамин подчертават потенциала за по-голяма употреба в Европа — на континента се откриват както големи, така и по-малки производствени обекти, а големи количества от наркотика се трансбордират през ЕС на други пазари.

Рискове за здравето от предлагане на продукти от MDMA с висока концентрация на активното вещество — освен нарастването на средното съдържание на MDMA в таблетките и чистотата на праховете се откриват и продукти с много високи концентрации на MDMA. Предварителните данни от 2020 г. показват, че през периодите на ограничителните мерки интересът към този наркотик е намалял.

Продължават да се появяват вредни силнодействащи нови психоактивни вещества — сред тях са новите синтетични канабиноиди и новите синтетични опиоиди. През 2020 г. в Европа за първи път са докладвани общо 46 нови психоактивни вещества (НПВ), с което общият брой на наблюдаваните от EMCDDA вещества достигна 830.

По-рядко използваните наркотици представляват ли нарастващи предизвикателства за общественото здраве? — Тези наркотици включват халюциногени, кетамин и GHB. Притеснително е, че в някои среди се съобщава за интензивни модели на употреба.

Големите конфискации на хероин са знак за потенциална употреба и вреди — големи количества хероин все още се конфискуват в ЕС (7,9 т през 2019 г.), което поражда загриженост във връзка с възможното въздействие върху равнищата на употреба.

Организираните престъпни групи засилват незаконното производство на наркотици в Европа — през 2019 г. бяха разбити общо 370 незаконни лаборатории.

Броят на правонарушенията в областта на наркотиците нараства, като преобладават нарушенията, свързани с притежанието и предлагането на канабис — през 2019 г. в ЕС са докладвани приблизително 1,5 млн. правонарушения в областта на наркотиците; 82 % от тях са свързани с употреба или притежание за лична употреба.

Постъпилите за първи път на лечение за употреба на хероин продължават да се инжектират по-малко — въпреки че инжекционната употреба на наркотици намалява в Европа през последното десетилетие, тя остава основна причина за свързаните с употребата на наркотици вреди.

За постигане на целите за устойчиво развитие по отношение на ХИВ и Хепатит С е необходимо разширяване на възможностите за лечение и превенция — По-големият достъп до интегрирани услуги за изследване и лечение е важна част от постигането на целите.

Смъртни случаи в резултат на свръхдоза, причинени от опиоиди и други наркотици, подчертават необходимостта от разработване на услуги — високорисковата употреба на вещества и полиупотребата на наркотици продължават да водят до смъртни случаи, причинени от употреба на наркотици в Европа.

В заключение **председателят на управителния съвет на EMCDDA Лаура д'Ариго** заяви:

„Тъй като проблемите с наркотиците в Европа продължават да се развиват, Европа също трябва да реагира на тях. Кризата, свързана с COVID-19, ни показва стойността на информацията, която е научна, основана на доказателства и сравнима във всички държави. Днешният доклад предоставя своєвременен анализ в помощ на лицата, вземащи решения, да не изостават от новите тенденции и промени и да набележат областите, в които са необходими бързи действия. Новата стратегия на ЕС за наркотиците не само определя пътя напред, но и ще укрепи допълнително капацитета ни за съгласувани действия за защита на здравето, благосъстоянието и сигурността на гражданите на ЕС.“

Бележки

(¹) *Европейският доклад за наркотиците 2021 г.* (24 езика) е достъпен на www.emcdda.europa.eu/edr2021. Националните данни, които са в основата на доклада, са налични в Статистическия бюлетин за 2021 г. www.emcdda.europa.eu/data. В доклада се описва ситуацията с наркотиците до края на 2020 г. въз основа на данни от 2019 г. и 2020 г., когато са налични такива данни.

(²) *Въздействие на COVID-19 върху пазарите на наркотици, употребата, вредите и услугите, свързани с наркотиците, в общностите и затворите — Резултати от „Trendspotter“ проучване на EMCDDA*, април 2021 г. Достъпен на английски език www.emcdda.europa.eu/publications/ad-hoc-publication/impact-covid-19-drug-markets-use-harms-and-drug-services-community-and-prisons_en | www.emcdda.europa.eu/news/2021/emcdda-releases-third-trendspotter-study-on-covid-19-and-drugs_en

(³) *Нови бензодиазепини в Европа — преглед*. Достъпен на английски език. www.emcdda.europa.eu/publications/technical-reports/new-benzodiazepines-europe-review_en
www.emcdda.europa.eu/news/2021